

About Associate Professor Mihai LAZĂR, PhD

Conf. univ. dr. Mihai LAZĂR

"Cinstită este înaintea Domnului Moartea cuviosului" se spune în Sfânta Psaltire. Așa trebuie să fie cinstită plecarea dintre noi a profesorului care și-a făcut în mod cinstit, cu dăruire și cu har de la Dumnezeu profesiunea; așa trebuie să fie cinstiți toți cei care, cu cinste și cu sacrificii și-au făcut sfânta datorie pentru care au fost chemați.

Conducem astăzi pe ultimul drum pe eminentul profesor universitar Mihai Lazăr un cadru didactic cu har, cu o structură intelectuală de tip enciclopedic, proiectată parcă în mod special pentru un fiziolog, profesiune care solicită un spirit de observație cu totul deosebit, abilități de performanță în activitățile de laborator și o capacitate ieșită din comun de a face corelațiile necesare între structurile și procesele fiziologice atât de complexe de la animale și de la om.

În anul universitar 1961-1962, fiind în ultimul an la Facultatea de Biologie aveam în planul de învățământ și un curs de **Activitate nervoasă superioară**. Eram conștienți de importanța acestui curs și ne mândream, considerând că ne va fi folositor în înțelegerea ființei umane și a vitalului.

Amănunțisem lumea plantelor, a animalelor și a evoluției lor cu profesori de înaltă ținută academică, făcusem un curs de **Anatomia comparată a animalelor și a omului** cu un specialist de excepție, academician Olga Necrasov, care ne-a facilitat și cunoașterea științifică a lui **Homo sapiens sapiens** în cadrul cursului de Antropologie.

Îmi amintesc cu câtă plăcere, dar și cu câtă emoție îl așteptam pe domnul asistent Mihai Lazăr la primul seminar de Activitate nervoasă superioară.

Făcându-și apariția în sala de seminar, cu un calm deosebit, bine dispus, îmbrăcat elegant și zâmbitor, ne-a cucerit de la început.

Cu un ton prietenesc ne-a comunicat ceea ce știam deja, că vom face împreună seminarul de Activitate nervoasă superioară și ne-a invitat la colaborare.

Această invitație a cântărit greu în sufletele noastre și a avut darul de a ne descătușa de grijile nemăsurate. Consideram cursul și seminarul de Activitate nervoasă superioară ca pe o împlinire pe plan profesional, ca o încununare a muncii noastre de șlefuire profesională.

Associate Professor Ph.D. Mihai LAZĂR

"Honestly is before the Lord the Death of the Benevolent," says the Holy Psalter. That is the way to be honored the departure among us of the professor who has done his profession, with abnegation and grace, from God; in this way. It must be honoured all those who, with honor and sacrifices, have done their holy duty for which they have been called.

We are leading today on the last road the eminent university professor Mihai Lazăr, a didactic specialist with grace, with an intellectual encyclopedic structure, designed especially for a physiologist, a profession demanding a very special observation spirit, performance skills in the activities laboratory and an outstanding ability to make the necessary correlations between structures and physiological processes so complex from animals and from man.

In the university year 1961-1962, being in the last year at the Faculty of Biology, I had in the education plan also a course of **Upper Nervous Activity**. I was aware of the importance of this course and we were proud, considering that it would be useful in understanding the human being and of the vital.

We had detailed the world of plants, animals, and their evolution with high-school professors, and I had made a course of **Compared Anatomy of Animals and of Man** with an outstanding specialist, academician Olga Necrasov, who also facilitated us the scientific knowledge of **Homo sapiens sapiens** within the course of Anthropology.

I remember with what pleasure, but also with how much excitement I was expecting Mr. assistant Mihai Lazăr to the first seminar of Upper Nervous Activity.

Making his appearance in the seminar room, with a special calm, in a good temper, dressed elegantly and smiling, he conquered us from the beginning.

With a friendly tone, he communicated us what we already knew, that we would do the upper nervous activity seminar together and invited us to collaboration.

This invitation has weighed heavily in our souls and it had the gift of unleashing us from the

Nu ne-am înșelat; domnul asistent ne-a convins, în dezbaterile noastre că omul devine om numai prin educație; că la naștere copilul nu este încă un om, dar că va deveni om datorită capacității scoarței cerebrale de a primi informații, de a le stoca și prelucra și de a le depozita apoi în conștient, inconștient și în subconștient colectiv.

Ne-a convins, în dezbaterile noastre, că omul reprezintă statuia care se sculptează singură și că fiecare ființă este rezultatul muncii sale. Ca un adevărat pedagog ne îndeamnă să conștientizăm aforismul lui Nicolae Iorga, conform căruia *"Școala cea mai bună este școala care te învață să înveți"*.

Dar, iată că există un dar, cine mai dă astăzi importanță unei astfel de profunde gândiri?

Domnul profesor Mihai Lazăr a văzut lumina zilei la 6 septembrie 1925, în satul Palade, comuna Bârlădeni, din județul Hotin, în familia unor oameni gospodari, iubitori de viață și de copii. Dar mama i-a părăsit încă din 1931, pe când avea doar șase ani, așa că tatăl a preluat grijile familiei și a făcut tot ceea ce poate face un om cinstit și muncitor pentru a-și educa copiii și pentru a-i lansa în viață.

Școala primară a urmat-o în satul Palade, iar prima clasă secundară la C.F.R. Lipnic, Soroca.

Venind cu familia în România a fost înscris la **Liceul de Aplicații** din Iași. Studiile liceale le-a urmat la Craiova, la **Liceul "Frații Buzești"**, urmându-și tatăl în funcție de serviciul său.

Dovedind o inteligență nativă și dragoste față de natură, după obținerea cu succes a bacalaureatului a primit accețiunea tatălui său de a merge la facultate.

Atras de meleagurile moldave a optat pentru Facultatea de Științele Naturii de la Universitatea "Al.I.Cuza" din Iași.

Fiind un student deosebit de manierat, liniștit și cu o mare putere de muncă a reușit să obțină nu numai rezultate foarte bune în pregătirea profesională, ci și aprecierea colegilor și a profesorilor săi.

Așa se explică faptul că la 15 sept. 1950, pe când era student în anul al IV-lea, a fost numit ca preparator la Laboratorul de Biologie Generală și Genetică, la conferențiarul Petru Șuster, un adevărat fenomen didactic; avea o memorie care depășea imaginația; putea să citeze la orele de curs pagini întregi din opera unor mari biologi și avea un har didactic ieșit din comun.

Eruditul entomolog Petru Șuster l-a atras pe tânărul preparator să studieze un grup de diptere

unmeasured worries. We were considering the course and the seminar of upper nervous Activity as a professional fulfillment as a crowning of our work of professional grinding.

We have not deceived ourselves; the Mr. assistant convinced us, in our debates, that man becomes man only through education; that at birth the child is not yet a human being, but that he will become a human being due to the ability of the cerebral cortex to receive information, to store them and process them, and then to store them in the conscious, unconscious and subconscious collective.

He convinced us in our debates that man represents the statue that carves itself and that every being is the result of his work. As a true educator, he urged us to become aware of Nicholas Iorga's aphorism, according to which **"The best school is the school that teaches you how to learn."**

But, there is a but, who still gives today importance to such profound thinking?

Mr. Professor Mihai Lazăr saw the light of the day in the Republic of Moldavia, on September 6, 1925, in the Palade village, Bârlădeni Commune, Hotin County, in the family of some peasants, lovers of life and children. But his mother left them in 1931, when he was only six years old, so the father took cares of the family and did everything an honest and labored man could do to educate his children and launch them in life.

He followed the primary school in the Palade village, and the first secondary class at Romanian railways, Lipnic, Soroca.

Coming with the family in Romania, he was enrolled at the **High School of Applications** in Iasi. The High school studies followed in Craiova, at the **"Buzești Brothers" High School**, following his father according to his service.

Proving a native intelligence and love for nature, after successfully obtaining a baccalaureate, he received his father's acception to go to secondary school.

Attracted by the Moldavian parts, he opted for the Faculty of Natural Sciences from the "Alexandru Ioan Cuza" University of Iași.

Being a particularly mannered student, quiet and with a big power of work, he managed to achieve not only good results in professional training, but also the appreciation of his colleagues and professors.

In this way, it is explained the fact that on September 15, 1950, when he was a student in the fourth year, he was appointed as a university

din familia Conopidae deosebit de interesantă care, chiar merită să fie cercetată. Fiind specialist în studiul Dipterelor: Tachinidae și Syrphidae, era și firesc ca magistrul să-și apropie noul discipol în studiul unor diptere. De altfel, la Centenarul Universității "Al.I.Cuza", în 1960, domnul asistent Mihai Lazăr a prezentat prima sa lucrare științifică: **"Contribuții la cunoașterea faunei de Conopidae (Diptera) din R.S.R."**.

După regretabila dispariție a magistrului său domnul asistent Mihai Lazăr a lucrat sub conducerea profesorului universitar Dumitru Cărăușu.

Simțind afinități deosebite pentru disciplina de **Fiziologie animală** s-a apropiat de eminentul profesor și apoi academician Petru Jitariu, care îl aprecia foarte mult. Domnul asistent Mihai Lazăr s-a transferat, prin concurs, la **Catedra de Fiziologie animală**, unde avea să-și dedice restul existenței sale.

Chiar în 1960, publică împreună cu Petru Jitariu și Gh. Botez prima lucrare științifică de fiziologie animală. Publică apoi, împreună cu profesorii săi Petru și Matilda Jitariu, cu Napoleon Topală, Gheorghe Dimitriu și Ștefan Agrigoroaie o serie de lucrări, care probează cât de frumos s-a încadrat în colectivul de fiziologie condus de academicianul Petru Jitaru.

În cercetările de fiziologie animală a abordat o tematică largă:

- Fiziologia păstrăvului și a crabului *Carcinus moenas*;
- Determinarea acțiunii fiziologice a unor substanțe noi preparate în România;
- Fiziologia splinei de iepure;
- Determinarea unor indici fiziologici la oile brumării etc.

În 1972 își susține cu succes teza de doctorat: **"Date privind acțiunea câmpului electromagnetic asupra organismelor animale"** elaborată sub conducerea academicianului Petru Jitariu.

Astfel de cercetări au fost inițiate și apoi fundamente de Petru Jitariu în România, punând astfel bazele unei puternice Școli de Fiziologie animală, recunoscută pe toate meridianele lumii.

În 1987 domnul conferențiar dr. Mihai Lazăr a fost răsplătit cu **Premiul Academiei Române "Emil Racoviță"** pentru setul de lucrări: **"Acțiunea câmpului magnetic asupra organismelor animale"**

Consacrarea în acest domeniu important de cercetări avea să fie încununată cu succes de

preparator at the Laboratory of General Biology and Genetics, at the Reader Petru Șuster, a true didactic phenomenon; he had a memory beyond imagination; he was able to quote at the course hours full-time pages from the work of some great biologists and he had a distinguished didactic talent.

The erudite entomologist, Petru Șuster, drew the young preparator to study a very interesting group of Diptera from the Conopidae family, particularly interesting which is really worth exploring. Being a specialist in the study of Diptera: Tachinidae and Syrphidae, it was natural for the Master to take for himself his new disciple in the study of some Diptera. At the Centenary of "Alexandru Ioan Cuza" University, in 1960, Mr. assistant Mihai Lazăr presented his first scientific paper: **"Contributions to the Knowledge of the fauna of Conopidae (Diptera) in the Socialist Republic of Romania"**.

After the regrettable disappearance of his master, Mr. Assistant Mihai Lazăr worked under the leadership of Professor Dumitru Cărăușu.

Feeling special affinities for the discipline of **Animal Physiology**, he approached the eminent professor and then the academician Petru Jitariu, who appreciated him very much. Mr Assistant Mihai Lazăr was transferred to the **Department of Animal Physiology**, where he would dedicate the rest of his life.

Even in 1960, he published together with Petru Jitariu and Gh. Botez the first scientific paper of animal physiology. He then publishes, together with his professors Petru and Matilda Jitariu, with Napoleon Topală, Gheorghe Dimitriu and Ștefan Agrigoroaie a series of papers that prove how beautiful he fit into the physiology collective led by the academician Petru Jitaru

- In the animal physiology researches, he tackled a broad theme:

- The Physiology of the trout and of the crab *Carcinus moenas*;
- The Determination of the physiological action of new substances prepared in Romania;
- The rabbit spleen physiology;
- The Determination of some physiological indexes in the light grey sheep etc.

In 1972 he successfully presented his doctoral thesis: **"Data on the action of the electromagnetic field on animal organisms"** elaborated under the leadership of the academician Petru Jitariu.

Such researches were initiated and then

lucrarea realizată în colaborare cu un important colectiv de specialiști, să publice în Editura Academiei Române: "**Acțiunea câmpului magnetic și electromagnetic asupra organismelor animale**".

Nu întâmplător vorbeam de structura intelectuală de tip enciclopedic a domnului conf.dr. Mihai Lazăr.

În ceea ce privește activitatea didactică universitară domnia sa a onorat mai multe discipline la Facultatea de Biologie și la Institutul Pedagogic de 3 ani de la Iași: - **Fiziologia animalelor și a omului, Activitatea nervoasă superioară, Anatomia și fiziologia omului și igiena școlară și Citohistofiziologia animală**.

Aceste discipline au fost asigurate cu manuale universitare pentru a veni în spiritul studenților și a specialiștilor din domeniu.

Prelegerile sale erau bogate în informații științifice, cu noutățile aduse la zi, bine structurate și prezentate cu un desăvârșit har didactic. Când am afirmat că domnia sa era predestinat pentru a fi expert în Fiziologie animală m-am bazat pe aprecierile mele ca student care a participat la cursurile și seminariile sale, pe baza cursurilor de Anatomia și fiziologia omului (sistemul nervos, funcția de nutriție și funcția de reproducere) care reprezintă un model de ceea ce înseamnă manuale universitare.

Încă nu am spus totul; nu am vorbit de OMUL care a fost domnul conferențiar dr. Mihai Lazăr.

Un om cu suflet nobil, dedicat muncii, profesiei și familiei; un adevărat gentleman: manierat, modest, apropiat de oameni și iubitor de viață. Nu l-am auzit niciodată vorbind de rău pe cineva. A fost destul de brutal lovit de politica de cadre practică de regimul trecut. Nu a avut bucuria, așa cum ar fi meritat, să ajungă în ierarhia didactică universitară ca profesor titular, însă acest aspect ne pune în lumină o altă caracteristică particulară a domniei sale: a fost cinstit, drept și nu a acceptat nici un fel de compromisuri. Personal, în calitate de decan al Facultății de Biologie am militat mult pentru a fi răsplătit cu titlul de **Profesor Emeritus**, așa cum merita pentru serviciile aduse învățământului academic românesc.

În repetate rânduri l-am auzit vorbind cu sfințenie despre familie: despre soția sa, Maria Vărtolaș, colegă de facultate, cu care s-a căsătorit în 1951, pe când erau studenți și care a funcționat cu rezultate deosebite ca **Șefă de Secție la Grădina**

proved scientifically by Petru Jitariu in Romania, thus laying the foundations for a strong Animal Physiology School, recognized on all the world's meridians.

In 1987, Mr. Reader Mihai Lazăr was rewarded with the "**Emil Racoviță**" **Romanian Academy Award** for the set of works: "**The Action of the Magnetic Field on Animal Organisms**".

The devotion in this important field of researches was to be successfully crowned by the work realized in collaboration with an important collective of specialists, to publish in the Romanian Academy Publishing House: "**The action of the magnetic and electromagnetic field on animal organisms**".

It was not by chance that we talked about the intellectual structure of the encyclopedic type of Mr. Reader PHD Mihai Lazăr.

As concerns the university didactic activity he honored several disciplines at the Faculty of Biology and at the Pedagogical Institute for 3 years in Iași: - **The Physiology of animals and of the man, Upper nervous activity, The Anatomy and physiology of the man and school hygiene and Animal cyohistophysiology**.

These disciplines were provided with university textbooks to come to the spirit of students and of specialists in the field.

His lectures were rich in scientific information, up-to-date novelties, well-structured and presented with a perfect didactic grace. When I stated that he was predestined to be an expert in Animal Physiology, I relied on my appreciation as a student who attended his courses and seminars on the basis of the Anatomy and Human Physiology courses (the nervous system, the nutrition function and the function of reproduction) that represents a model of what the university textbooks mean.

I have not said yet all; I did not talk about the MAN who was Mr. Reader PH D. Mihai Lazăr.

A man with a noble soul, dedicated to work, profession and family; a true gentleman: modest, close to the people and lover of life. I never heard him talking badly about anyone. He was brutally struck by the policy of cadres practiced by the past regime. He did not have the joy, as he would have been worth, to get into the academic teaching hierarchy as a titular professor, but this aspect brings to light another particular feature of his personality: he was honest, just and did not accept any compromises. Personally, as a Dean of the Faculty of Biology, I militated much as he to be

Botanică a Universității "Al.I.Cuza", fiind o botanistă de înaltă ținută academică.

Cât despre fiica sa nu avea decât cuvinte de laudă și de admirație pentru slefuirea sa profesională și pentru comportamentul de mamă și de fiică iubitoare. Când vorbea despre nepotul său vorbea cu toată ființa sa; este adevărat că toți bunicii vorbesc elogios despre nepoții lor, dar puțini sunt cei care s-au bucurat de un asemenea nepot, cu totul ieșit din comun.

Acum la despărțire nu pot decât să spun că: cinstită trebuie să fie de noi, cei care l-am cunoscut și apreciat, întreaga existență a celui ce a fost un **MARE OM, PROFESOR și FAMILIST** – Mihai Lazăr.

Să-l purtăm în inimile noastre, în întreaga noastră existență și să-l rugăm pe Bunul Dumnezeu să-l pomenească în Împărăția Sa!

Dumnezeu să-l ierte!

29 ianuarie 2018

MUSTAȚĂ GHEORGHE, Profesor Universitar Asociat Emeritus Dr., Membru Titular al Academiei Oamnelor de Știință din Romania, Facultatea de Biologie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, ROMANIA

rewarded with the title of **Emeritus Professor**, as he deserved for the services provided to the Romanian academic education.

I have repeatedly heard him speak with holiness about the family: about his wife, Maria Vartolaș, colleague of faculty, whom he married in 1951 as a student, and who worked with great results as **Head of Section at the Botanical Garden** "Alexandru Ioan Cuza" University, being a highly respected botanist.

As for his daughter, he had only words of praise and admiration for her professional schooling and for behavior of mother and loving daughter. When he talked about his nephew, he spoke with all his being; it is true that all grandparents speak eloquently about their grandchildren, but few are those who have enjoyed such a grandson, totally out of the ordinary.

Now at the sad separation, I can only say that: honest must be by us, those who have met and appreciated him, the whole existence of the one who was a **GREAT MAN, PROFESSOR and FAMILIST - Mihai Lazăr**.

Let us carry him in our hearts, in the whole of our existence, and pray the Good God to remind him in his kingdom!

God forgives him!

January 29, 2018.

MUSTAȚĂ GHEORGHE, Associate Professor PH D, Emeritus, Titular Member of the Academy of Men of Sciences of Romania, Faculty of Biology, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași, ROMANIA

The translation of the text from Romanian language into English was made by **VARVARA MIRCEA**, Associate University Professor PHD, Emeritus.

The verification of the translation was made by PH D, **VLĂDUȚ ALINA**, English Professor.

